

Göteborg 2023-10-15

Ansökan gällande Nationell Idrottsutbildning (NIU) Triathlon

Huvudman som avser att söka tillstyrkan för att bedriva NIU Triathlon ska senast den 1 november inkomma med en avsiktsförklaring (även kallat Letter of Intent LOI) till Svenska Triathlonförbundet (STF).

Vid tillstyrkan kommer de vägledande faktorerna från Riksidrottsförbundet som finns bifogat att tas i beaktande. Reglerna för lärarlegitimation för NIU-tränare som började gälla 1 juli 2017 finns också bifogat.

Grundläggande förutsättningar för avsiktsförklaringen

1. Vara STF tillhanda senast 1 november.

2. Skickas in i två exemplar. Ett exemplar skickas i pdf-format digitalt till Susanne Barkholt susanne.barkholt@svensktriathlon.org ange titeln ”Ansökan om tillstyrkan av NIU från <Skolans namn & Huvudman>”. Det andra exemplaret skickas i pappersformat till:

Svenska Triathlonförbundet, Susanne Barkholt, Nedre Kaserngården 5, 415 27 Göteborg

Märk kuvertet med: ”Ansökan om tillstyrkan av NIU från <Skolans namn & Huvudman>”.

3. Specialidrotten styrs av följande förordningar vilka huvudman måste vara väl insatt i och följa:

a. Gymnasieförordningen rörande ämnet Specialidrott generellt samt mer specifikt kursplaner för Idrottsspecialisering 1, Idrottsspecialisering 2, Tränings- och tävlingslära 1 och Tränings- och tävlingslära

b. Nationellt Godkända Idrottsutbildningar (NIU) regleras av Gymnasieförordningen (2010:2039) där 5 kap beskriver ”Avvikelse inom de nationella programmen”. §§ 27–30 anger vad som gäller för NIU medan §31 beskriver ämnet specialidrott för såväl RIG som NIU.

c. SKOLFS 2017:1 Föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetenser ska vara relevanta för vissa ämnen i gymnasieskolan.

SWEDEN TRIATHLON

Detta ska ingå i avsiktsförklaringen

A) Grundläggande uppgifter för avsiktsförklaringen

a. Uppgifter om antal platser/kön/kalenderår som ansökan avser. Befintliga NIU bifogar även uppgifter hur elevantalet fördelat årskursvis samt kön under befintlig NIU-period har sett ut/ser ut.

b. Kontaktuppgifter till berörda personer hos huvudman.

B) Huvudman ska beskriva hur Huvudman avser att bedriva och organisera specialidrotten utifrån följande delar:

a. Beskriv utifrån de understrukna rubrikerna i ”Vägledning för SF vid tillstyrkan av NIU” hur ni avser att organisera specialidrotten. I denna del beskriver ni hur ni uppfyller/avser att uppfylla jämställdhetsmålen från RF samt hur ni uppfyller SKOLFS 2017:1.

[sfs-tillstyrkan-av-niu.pdf \(svenskidrott.se\)](https://www.svenskidrott.se/sfs-tillstyrkan-av-niu.pdf)

Process och tidplan

- Ansökan inskickad senast 1 november
- Möte mellan huvudman och STF för att diskutera avsiktsförklaringen och tydliggöra förväntningar och arbetsformer, sker vecka 46.
- STF:s tillstyrkansgrupp sammanträder och fattar beslut om tillstyrkan och avslag.
- Senast 31 december ger STF besked till Huvudman om tillstyrkan eller avslag.
- Huvudman som fått tillstyrkan och som vill anordna NIU ska ansöka hos Skolverket för offentlig huvudman och hos Skolinspektionen för enskild huvudman. Detta ska göras senast 31 januari året innan start. Ansökningsformulär för ansökan till Skolverket respektive Skolinspektionen finns tillgängliga på myndigheternas webbplatser mellan 1 nov till 31 januari.
- Skolverket fattar beslut senast under september. Därefter fattar Skolinspektionen beslut för enskild huvudman om rätt att bedriva utbildningen.

SWEDEN TRIATHLON

STF:s bedömning

Bedömningen kommer göras av en tillstyrkansgrupp.

Bedömning av tillstyrkan görs i enlighet med Svenska Triathlonförbundets strategi för elitutvecklingsmiljöer och riktlinjer från Utbildningsdepartementet, RF och Skolverket.

Mot bakgrund av gymnasieförordningen åligger det SF att bedöma:

1. Idrottsutbildningens elitidrottskaraktär, och
2. Huruvida idrottsutbildningen har ett etablerat samarbete med specialidrottsförbundet som är relevant för utbildningen

Baserat på denna bedömning ska SF, till Statens Skolverk, tillstyrka eller avstyrka ansökan från kommun eller enskild huvudman om att få bedriva nationellt godkänd idrottsutbildning.

Vid bedömningen av idrottsutbildningens elitidrottskaraktär ska SF bedöma den egna idrottens behov (i relation till idrottsrörelsens mål om fler idrottsliga framgångar internationellt) gällande antal elevplatser och antal NIU, inklusive deras geografiska spridning över landet.

Elevens förutsättningar

En elev som kommer från en kommun som inte erbjuder ett visst program, själv eller genom samverkan med annan kommun¹ tas, liksom elever från anordnarkommunen och dess samverkansområde för utbildningen, emot i första hand. Det ger också rätt till inackorderingstillägg för den som behöver det på grund av avståndet till egna bostaden.

Elev som kommer från en kommun som erbjuder det program eleven avser att gå på NIU-orten tas emot i andra hand, utan rätt till inackorderingstillägg. Det gäller oavsett om hemkommunen erbjuder programmet i egen regi eller genom samverkan med annan kommun.

Stöd till inackordering regleras av Skollagen, 15 kap. §32 för gymnasieskola med offentlig huvudman, för fristående gymnasieskola av CSN (<http://www.csn.se/komv-folkh-gymn/studiehjalp/hur-mycket-kan-du-fa/inackorderingstillagg/utbildningar-1.2846>).

Interkommunal ersättning samt ersättning från kommun till fristående huvudmän regleras av skollagen 16 kap. §§ 50–55.

Frivilliga särskilda samverkansavtal

Sveriges kommuner och Landsting (SKL) har i samråd med RF tagit fram ett dokument <http://www.svenskidrott.se/globalassets/svenskidrott/dokument/undersidor/idrottsgymnasium/samverkande-avtal-dok.pdf> gällande möjligheten till frivilliga särskilda samverkansavtal för NIU som reglerar förstahandsmottagning, inackordering ersättning samt en rekommendation att överväga tillkommande ekonomiskt stöd för merkostnader som uppstår i ämnet specialidrott. Frivilliga särskilda samverkansavtal gällande NIU finns tecknade mellan ett stort antal kommuner runt om i landet.

---

¹ Skollag (2010:800). 15 kap. §30: Kommunen kan erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller ett landsting enligt samverkansavtal med kommunen eller landstinget. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen

SWEDEN TRIATHLON

RF anger följande vägledande faktorer för SF:s tillstyrkan

För att vägleda SF i bedömningen av elitidrottskaraktär och relevant SF-samarbete anges nedan ett antal områden som SF har att bedöma.

Idrottsvänlig skola

En idrottsvänlig skola är en miljö som underlättar för elever som vill kombinera sin elitidrottsutövning med gymnasiestudier. Detta ställer krav på förståelse för individens situation och mål. För optimal elitidrottsutveckling är det viktigt med god planering och schemaläggning av praktik, teori och återhämtning. Här behöver också vägas in elevernas tid till återhämtning inför eftermiddagens/kvällens träning som sker utanför skoltid (se samverkan med förening och anläggning nedan). Respektive SF har att bedöma och rådgiva kring förutsättningarna för just sina aktiva och sin idrott vad gäller tränings- och tävlingsbelastning, återhämtning och tid till skolarbete.

För att eleven ska kunna satsa på både skolan och idrotten är det viktigt att det finns möjlighet för eleven att välja på flera olika program på gymnasieskolan.

Träningsmiljö i NIU-verksamheten

En bra utvecklingsmiljö är en viktig del för alla elever på NIU, men vad som utgör en bra miljö skiljer sig åt mellan de olika idrotterna. Närhet och god tillgänglighet till kvalitativa och bra anläggningar med rätt utrustning är avgörande för en framgångsrik utveckling inom alla idrotter.

Viktiga faktorer avseende utvecklingsmiljö, är:

- Att huvudman erbjuder ändamålsenliga anläggningar och en god utvecklingsmiljö för den specifika idrotten, under hela läsåret.
- Att tillgång till träningsutrustning/hjälpmiddel och läromedel finns för eleven.
- Att det finns tillgång till ”sparring” med andra elitsatsande aktiva.

Samverkan med förening och anläggning

Samverkan med föreningar och anläggningar är en viktig del i den utvecklingsmiljö NIU-verksamheten utgör. I den miljön spenderar eleven väldigt mycket tid. Eleven ska, utöver den schemalagda undervisningen, erbjudas möjlighet att träna och tävla i en elitförberedande miljö utanför skoltid under hela gymnasieutbildningen.

Studieplan

Ämnet specialidrott anordnas inom ramen för individuellt val, programfördjupning och eventuellt utökad program. Huvudmannen (rektor) ansvarar för att den av Skolverket fastställda studieplanen för ämnet specialidrott följs och genomförs. Skolverkets generella studieplan konkretiseras av respektive SF i en SF-specifik studieplan. Verksamheten anordnas integrerat i en gymnasieutbildning och idrottssatsning.

SWEDEN TRIATHLON

Lärartäthet

Under den idrottsspecifika delen i ämnet specialidrott bör man tillse att elevgruppen inte är för stor. Lärartätheten har en stark koppling till vilka moment/kunskapsområden som bedrivs (lärartätheten kan tex vara mindre vid föreläsningar av allmän karaktär). Vid grenspecifika moment i ämnet specialidrott där coachning av eleven är viktig, är en högre lärartäthet att föredra.

Idrottsspecifik lärarkompetens

För en framgångsrik utvecklingsmiljö för eleverna är välutbildade lärare viktiga. Dessutom finns behov av specialistkompetens inom grenspecifika kunskapsområden. Huvudmannen ansvarar för att eleven har tillgång till lärare med denna kompetens. SF inbjuder lärare till av SF arrangerade utbildningar och sammankomster.

Ett etablerat samarbete med ett specialidrottsförbund som är relevant för utbildningen

En bra NIU-verksamhet har eleven och dess elitidrottsutveckling i fokus i en miljö som främjar lärande och utveckling. NIU-verksamhet ska vara strukturerad och präglas av en genomtänkt progression, en röd tråd.

Rektor ansvarar för NIU och SF har ansvaret för att utifrån sina önskemål på verksamheten följa upp och utvärdera. Detta kan göras med verksamhetsbesök, enkäter och verksamhetsplaner. Syftet med SF:s etablerade samarbete är främst att systematiskt och långsiktigt utvärdera och förbättra den dagliga verksamheten inom NIU med fokus på den idrottsliga utvecklingen. SF ska utifrån detta kontinuerligt kunna göra bedömningar av den egna idrottens behov (i relation till idrottsrörelsens mål om fler idrottsliga framgångar internationellt) gällande antal elevplatser och antal NIU, inklusive deras geografiska spridning över landet.

Resursnätverk kring elev

En god miljö för elitidrottsutveckling präglas av ett gott samarbete och en fungerande helhet mellan olika parter, till exempel mellan skola, idrott och familj. Det är också viktigt att det finns en stödapparat inom områden som idrottsmedicin, idrottspsykologi och idrottsfysiologi, inklusive idrottsnutrition. SF ska i sin tillstyrkan ta hänsyn till om huvudman, genom skolhälsovården och/eller i samråd med SF och samverkansföreningar, erbjuder kontakter till specialister på dessa områden, om behovet uppstår hos elev.

Skolverkets distinktion mellan RIG och NIU

Skolverket gör en tydlig distinktion mellan RIG och NIU beträffande rekrytering. Riksidrottsgymnasier är riksrekryterande, det vill säga elever kan söka till RIG från hela landet. De nationella godkända idrottsutbildningarna är lokala/regionala.

Dimensionering

Vid dimensionering kommer STF se till den samlade rörelsens olika behov och vara geografiskt förankrad i relation till prognos för elevunderlag för perioden 2023-2026.

Idrottsrörelsens jämställdhetsmål

I idrottsrörelsens jämställdhetsmål, att uppnå 2025 står bland annat följande:

- Det ska finnas lika möjligheter för alla, oavsett kön, att utöva och leda idrott. Idrotten ska utforma verksamheten så att den ger alla som deltar en trygg gemenskap.
- Flickor och pojkar, kvinnor och män, ges lika möjligheter och villkor att utöva och leda idrott. Det kräver att resurserna fördelas likvärdigt och rättvist till flickors och pojkars samt kvinnors och mäns idrottande. Båda könen ska ha tillgång till kompetenta tränare och ledare samt likvärdiga förutsättningar för träning och tävling, såsom tillgång till anläggningar, träningstider och ekonomiska resurser. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska i större utsträckning ges förutsättningar att träna och tävla tillsammans.
- Kvinnors och mäns, flickors och pojkars idrottsutövning värderas lika och prioriteras på ett likvärdigt sätt. Det innebär till exempel att kvinnors och mäns idrottsutövning tilldelas resurser efter samma principer och att idrottsrörelsen ger kvinnors och mäns idrottande samma uppmärksamhet i forskning, utbildning och kommunikation.

Vidare fastslås som delmål:

Idrottsrörelsen ska på alla nivåer arbeta målmedvetet så att till RF-stämman 2025:

- andelen kvinnliga och manliga tränare inom respektive idrott uppgår till minst 40 procent:
  - inom barn- och ungdomsverksamheten på föreningsnivån
  - vid riksidsrottsgymnasierna (RIG)
  - vid nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU)
  - vid SF:s landslagsverksamhet

SF ska i sin tillstyrkan ta hänsyn till och verka för att idrottsrörelsens jämställdhetsmål uppfylls.

Lärarlegitimation för NIU-tränare

I januari 2017 tog Skolverket beslut om att omklassificera ämnet ”specialidrott” från ett yrkesämne till ett ”vissa ämne”. Detta innebär att specialidrottslärare som tillsvidareanställs vid riksidsrottsgymnasier och nationella idrottsutbildningar måste inneha lärarlegitimation för att kunna bli anställda. **Reglerna börjar gälla från och med den 1 juli 2017.** De nya reglerna innebär följande för idag anställda specialidrottslärare vid ett RIG eller NIU:

1. Är du tillsvidareanställd och innehar en lärarlegitimation? – Då uppfyller du kraven och behöver endast ansöka om att utökad behörighet i ämnet specialidrott. Ansökan görs på länk via [Skolverkets hemsida](#).
2. Är du redan tillsvidareanställd men innehar inte lärarlegitimation? – Du kommer inte att bli av med din anställning efter att de nya reglerna träder i kraft. Om du däremot av någon anledning avslutar din anställning och önskar söka en ny måste du kunna uppvisa lärarlegitimation för att

kunna bli tillsvidareanställd på en ny skola.

De specialidrottslärare som tillhör kategori två ovan och inte har lärarlegitimation kommer under en övergångsperiod att få möjligheten att utbilda sig till behöriga specialidrottslärare via olika vägar beroende på vilken bakgrund de har.

Övergångsperioden gäller fram till höstterminen 2019 då utbildningen måste vara påbörjad. För att tydliggöra kan du alltså påbörja din utbildning senast höstterminen 2019 och fortfarande omfattas av övergångsreglerna även om du då slutför dina studier senare än 2019. Nedan ser ni vilka vägar som gäller för er att få behörighet som specialidrottslärare:

1. Jag har ingen lärarexamen men har arbetat heltid som specialidrottslärare i mer än 8 år den senaste 15-års perioden (t.o.m. 31/6 2015) – Lärarbehörighet genom VAL (vidareutbildning av lärare) 30hp.
2. Jag har ingen lärarexamen men har arbetat heltid som specialidrottslärare i 2-8 år (innan 31/6 2015) – Lärarbehörighet genom VAL (vidareutbildning av lärare) 60hp.
3. Jag har ingen lärarexamen och har inte arbetat heltid som specialidrottslärare i minst 2 år – Lärarbehörighet genom yrkeslärarprogrammet 90hp.
4. Jag har ingen lärarexamen men har läst 120hp ämnesstudier i specialidrott – Lärarbehörighet genom KPU (kompletterande pedagogisk utbildning) 90hp.
5. Jag har varken lärarexamen eller 120hp ämnesstudier i specialidrott – Lärarbehörighet genom ämneslärarutbildning i specialidrott 300hp på GIH.

Efter höstterminen 2019 gäller inte ovanstående vägar till behörighet längre och verksamma specialidrottslärare som saknar behörighet och avslutar eller söker ny anställning måste skaffa sig behörighet på följande sätt:

- Genom ämneslärarutbildning i specialidrott.
- Genom ämnesstudier 120hp i specialidrott samt KPU (kompletterande pedagogisk utbildning) 90hp.
- Om ämneslärarexamen inom idrott och hälsa läses 60hp inom specialidrott innan ansökan om utökad behörighet görs.
- Om ämneslärarexamen inom övriga ämnen läses 90hp inom specialidrott innan ansökan om utökad behörighet görs.

För mer information kring omklassificeringen och övergångsreglerna hänvisar vi till [Skolverket](#).

SWEDEN TRIATHLON

Referenser

Vägledning för SF vid tillstyrkan av NIU (2017-05-03)

<http://www.svenskidrott.se/globalassets/svenskidrott/dokument/undersidor/idrottsgymnasium/sfs-tillstyrkan-av-niu.pdf>

Gymnasieförordningen 20102039 https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/gymnasieforordning-20102039_sfs-2010-2039

SKOLFS 2017:1 <http://www.skolverket.se/skolfs?id=3238>

Skolverkets beskrivningar av Idrottsutbildningar (distinktion av urval till RIG respektive NIU)
<https://www.skolverket.se/skolformer/gymnasieutbildning/gymnasieskola/program-och-utbildningar/idrottsutbildningar-1.195850>

SWEDEN TRIATHLON
